

Szerkesztői levél

Tisztelt Kolléga!

A WHO 2020. március 11-én nyilvánította világjárvánnyá a cseppfertőzéssel terjedő COVID-19 nevű vírusbetegséget. A koronavírus-betegség a világ majdnem 200 országában jelen van, eddig közel 11 millió fertőzésről és a betegséggel összefüggő félmillió elhalálozásról tudunk. A statisztikai adatok azóta naponta változnak, a megbetegedések száma, a gyógyulás és a halálozás mutatói csak hozzávetőleg tükrözik a valóságot, mivel a tesztelesek száma és az adatfeldolgozás országonként eltérőek.

A koronavírusnak köszönhetően az utóbbi pár hónapban a világ és közte a hazai egészségügyi rendszerben gyors és radikális átszervezések történtek annak érdekében, hogy a rendszer képes legyen a járványt ellenőrzés alatt tartani, és megbirkózni a COVID 19 hordozó betegek ellátásával. A járvány pszichiátriai szempontból alapvetően két problémára hívja fel a figyelmet: maga a vírus okozta betegségre, mely lehet akár halálos, különösen a kiszolgáltatottak, idősek és komorbid állapotú emberek esetében; a másik probléma a szorongás, félelem különböző formái, amely sokkal tágabb kört érint, mint a pszichés zavarokban szenvedők száma. A pandémiához társuló gondok komoly kihívást jelentenek a pácienseknek, családjaiknak, az orvosoknak, a társadalomnak.

A járvány kezelése a közegészségügyi hatóság, a kormány és a polgárok kezében van, utóbbiakon múlik főleg, hogy betartják az előírásokat, a távolságtartást, kézmosást, otthon maradási, és követik azokat a módszereket, melyek csökkentik a vírus közösségi terjedését. Fontos tényező a média által közvetített releváns információk közlése, és a hamis hírek és összeesküvés elméletek elleni fellépés. Paradoxon lehet a közegészségügyi intézkedések mentális egészségre gyakorolt negatív hatása. Az információhiány és a karantén a fertőzéstől való félelemmel, frusztráció érzésével, feszültséggel, nyugtalansággal társulhat.

A pandémiával sújtott országokhoz hasonlóan a hazai egészségügyi intézményekben is jelentős változtatásokat kellett végrehajtani a kórházi- és járóbetegellátás folyamatosságának fenntartása mellett. Nagyon rövid idő alatt megváltoztak a pszichiátriai betegfogadás feltételei, a kórházi betegek száma drasztikusan csökkent, a látogatásokat korlátozták, a kollektív étkeztetést, csoportos tevékenységeket megszüntették, és COVID vagy intermedier egységeket hoztak létre, az ellátás új szabványosítása történt. Ez komoly erőfeszítést és alkalmazkodást igényelt az érintettektől. Ezeknek az intézkedéseknek a célja a járványkockázat kezelése, a megelőzés és ápolás eszközeinek koncentrációja volt. Tudomásunk szerint a világon sehol nem volt erre modell, nem rendeltek el hasonló korlátozásokat ilyen rekordidő alatt pszichiátriai intézményekben.

Néhány megfigyelés történt a pszichiátriai kórházban ápolott betegek járványgörbéjéről, mely egyelőre alacsonyabbnak látszik (kb. 4%), mint az orvosok és ápolók (kb. 14%) fertőzöttsége. Hipotetikus magyarázat lehet a betegek késleltetett „járványcúcsára” a pszichotropok, nikotin gyakoribb használata, a csökkent társadalmi kapcsolatok „preventív” szerepe. Egy másik magyarázat lehet, hogy a pszichés betegséggel küzdők nem jutottak el az ellátóhelyekre, illetve ritkábban történt tesztelés esetükben, mint az egészségügyi dolgozóknál. A járványkockázat nyomon követése a kórházi felvételnél szisztematikus szűrést igényel a jövőben is, a fertőzés dinamikája azt mutatja, hogy a vírus jelen van, az éberség nélkülözhetetlen.

Kétségtelen, hogy a COVID-19 járvány kitörése bizonyította az egészségügyi rendszer erős adaptációs képességét: az orvosi és adminisztrációs szervezetek gyorsan összefogtak, hogy ötletes megoldásokat találjanak az új helyzetben. Kérdés, hogy a járványügyi helyzet fellángolhat-e újra. Különböző prognózisokat olvashatunk erről, de a szakemberek általában abban egyetértenek, hogy számítani kell második hullámra.

Az őszre tervezett szakmai konferenciákat továbbra is virtuális formában szervezik, erre az időszakra nem található egyetlen személyesen látogatható tudományos program. Az MPPT vezetősége is úgy döntött, hogy a 2020. októberére tervezett kongresszust kellő biztonság hiányában nem tudja megtartani, ezért azt jövőre halasztja.

Üdvözlettel,

FALUDI GÁBOR

főszerkesztő